

Organizovaný zločin v EU

Listopad 2014

EUROPOL

- Evropský policejní úřad, kořeny má ve spolupráce
- Založen na základě úmluvy v roce 1995
- Operativně začal fungovat v roce 1999
- Hlavní náplní boj proti organizovanému zločinu
- V současnosti v čele Rob Wainwright (UK)

Fungování EUROPOLu

- Hlavní funkcí získávání dat a jejich vyhodnocování
- Europol jako nadstavba k národním jednotkám
- Institut styčných důstojníků

Kompetence

- Původně především drogy, obchod s radioaktivními látkami, pašování lidí a obchod s nimi a praní peněz související s těmito formami zločinu
- V roce 1999 rozšířeno o terorismus a následně v roce 2001 o všechny formy organizované trestné činnosti (např. i rasismus, podvody)

Změna Úmluvy na rozhodnutí

- Komise s ní přišla v roce 2006
- Snaha začlenit Europol do aquis a učinit z něj komunitární agenturu
- Výrazné posílení kompetencí
- Rozšíření počtu trestných činů na 32
- Možnost vyšetřovat i neorganizovanou kriminalitu
- Operativní možnost ve spolupráci s ČS, těm zůstávají donucovací pravomoci
- Možnost budovat nové databáze

Organizovaný zločin

- **Není jednotná a mezinárodně platná definice.**
EU následující identifikační znaky:
- **Spolupráce více než dvou osob.**
- **Podezření ze spáchání závažné trestné činnosti.**
- **Činnost zaměřená na honbu za ziskem.**
- **V organizaci má každý své konkrétní a specifické úkoly.**
- **Činnost je dlouhodobá.**
- **Uvnitř organizace panuje určitá forma kázně a kontroly.**
- **Páchání trestné činnosti na mezinárodní úrovni.**

Org. Zločin II

- Používání násilí a jiných prostředků.
- Využívání stávajících hospodářských a obchodních struktur ve svůj prospěch.
- Napojení organizace na procesy praní peněz.
- Ovlivňování politiky, médií, veřejné správy, soudních orgánů nebo ekonomiky.
- Jsou-li pozitivně identifikovány první tři znaky a alespoň tři další z uvedeného soupisu, jedná se o organizovaný zločin.

Charakteristika

- Skupiny od poměrně volných až po velmi dobře organizované s přísnou hierarchií
- Průběžné zvyšování kvality spolu s rozvojem komunikačních prostředků a dalších technologií
- Přesun z násilné do ekonomické sféry
- Organizovány velmi často na základě etnické sounáležitosti
- Vysoká regenerační schopnost, těžké je zcela rozbít
- V Rusku nájemná vražda již od 3.000 dolarů – ročně 300-400

Pašování osob

- Úzká souvislost s nelegální migrací
- Obrovský rozsah, ročně v miliardách EUR
- Pro migranty velmi drahé – Čína-EU odhadem 35.000 eur, i ze sousedících států v tisících eur
- Značná část migrantů tyto peníze předem nemá a je pak nucena je splácet třeba i několik let a zůstává tak pod kontrolou pašeráckých organizací.
- Vysoce ziskový „byznys“, míra rizika poměrně malá
- Komplexní – od převodu přes hranice k zajištění úkrytu a práce

Obchod s lidmi

- Europol odhaduje ročně na 8-12 miliard eur
- Často spojeno s problematikou prostituce
- Zdrojové země - východní Evropa – Rumunsko, Bulharsko, Ukrajina; Asie – Čína, Thajsko
- Od příslibů práce až k únosům
- Na území EU dle odhadů až 100.000 takových osob

Boj proti pašování

- Nenáročnost na rozsáhlost sítě, složité
- 2002 – Rámcové rozhodnutí o boji proti obchodování s lidmi – v současné době renegotiováno
- Sblížení právních řádů v oblasti vykořisťování pracovní síly či sexuálního vykořisťování
- 2004 – Rámcové rozhodnutí o boji proti sexuálnímu vykořisťování a dětské pornografii – cílem ochrana zranitelnějších skupin osob – také renegotiováno

Drogy

- Výroba a pašování drog nejčastější formou OZ v EU – navíc takřka vždy mezinárodní
- Objem obchodu s drogami celosvětově 2-5% celosvětového HDP
- Zdrojové oblasti – heroin – Asie, kokain – Latinská Amerika, syntetické drogy (extáze) – Belgie, Nizozemí, pervitin - ČR
- Roční spotřeba EU-15 dle Europolu – 135 tun heroínu, 250 tun kokainu ročně

Boj proti drogám

- Protidrogová strategie EU 2013-2020
- Protidrogové akční plány – rozvíjí strategii v kratším období
- Doplněny národními protidrogovými strategiemi – některé státy v nich mají i alkohol a tabák
- Základním problémem snadná dostupnost drog
- Klíčové zadržet drogy na hranicích – úspěšnost roste, v nedávných letech zabavena 1/3 kokainu
- 2004 – stanovena definice pašování drog a obchodování s nimi, navrženy doporučené tresty

Finanční kriminalita

- Praní špinavých peněz – snaha ukryt pravý zdroj financí
- Ročně „propráno“ až dva biliony eur
- S větším prostorem snazší praní – nutnost koordinace
- Po roce 2001 vstupuje do popředí boj proti financování terorismu

Boj proti finanční kriminalitě

- Především směrnice o praní špinavých peněz
- První vydána v roce 1991, v současnosti platí třetí – neustále se rozšiřoval okruh subjektů povinných spolupracovat
- Těmi jsou banky, advokáti, účetní, auditoři, kasina, reklamní agentury – povinnost ověřovat totožnost klienta a oznamovat podezření

Padělání eura

- Profesionalizace, stále větší kvalita
- V roce 2003 došlo k zabavení bankovek v hodnotě 30 milionů
- Odhadovaná cena výroby bankovky 8% hodnoty, ale nutnost distribuční sítě – 35-40%
- Zatím boj proti padělání úspěšný jen částečně

OLAF

- Evropský úřad pro boj proti podvodům – založen na základě rozhodnutí z roku 1999
- Potřeba bránit finančním únikům z rozpočtu Společenství
- Také snaha obnovit důvěru v instituce (zejména po Santerově Komisi)
- Nezávislý úřad může lépe kontrolovat instituce EU

OLAF II

- Zaručen přístup ke všem dokumentům všech institucí ES!
- Agenda především kontrola nakládání s penězi z fondů EU
- Obecně shromažďuje informace o podvodech a korupci
- Nejnepoctivější zemědělci ze Španělska a Řecka

EUROJUST

- Založen v roce 2002, hlavním úkolem podpora vyšetřování a stíhání přeshraničních trestných činů
- Kolegium se skládá z jednoho zástupce za každý členský stát – státní zástupci nebo soudci
- Poskytují odborné znalosti – znalost právního systému své země + možnost přímé komunikace s úřady
- Obecně zlepšování spolupráce mezi národními systémy

Pravomocce EUROJUSTu

- Může doporučit zahájení trestního stíhání či vyšetřování, sám ale nemá pravomoc zahájit
- Může předkládat návrhy ke zlepšení soudní spolupráce